

The title is presented in four stacked lines of bold, dark blue, sans-serif capital letters. The text is set against a background of the European Union flag, which consists of a blue field with twelve five-pointed yellow stars arranged in a circle. The text and background are centered horizontally.

**EUROPEAN
REFORMS
BULLETIN
2021 No 4**

European Reforms Bulletin

2021

scientific peer-reviewed journal

No. 4

Founded and edited by Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité).

Tel.: +352661261668

email: bulletin@email.lu

http://cers.eu.pn/bulletin.html

Editorial board: Yeskov S. (D.Sc., Assoc. Prof., Luxembourg, editor-in-chief), Zaiets O. (PhD, Assoc. Prof., Luxembourg, deputy editor), Dymarskii Ia. (D.Sc., Prof., Russian Federation), Kaluzhnyi R. (D.Sc., Prof., Ukraine), Karchevskiy N. (D.Sc., Prof., Ukraine), Korystin O. (D.Sc., Prof., Ukraine), Kuznichenko S. (D.Sc., Prof., Ukraine), Kretova A. (PhD, Russian Federation), Nedodaieva N. (D.Sc., Prof., Israel), Rozovskiy B. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zablodska I. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zaiets H. (PhD, Ukraine), Kozachenko O. (D.Sc., Assoc. Prof., Ukraine).

European Reforms Bulletin is an international, multilingual (English, Ukrainian, Russian), scholarly, peer-reviewed journal, which aims to publish the highest quality research material, both practical and theoretical, and appeal to a wide audience. It is an official bulletin of the Centre for European Reforms Studies and is published 4 times a year (quarterly). It includes articles related to legal and economic issues of reforms in European Union and Europe-oriented countries, including efficiency and experience of these reforms, comparative studies on all disciplines of law, cross-disciplinary legal and economic studies, and also educational issues. It welcomes manuscripts from all over the world, in particular from countries which made European choice recently. It accepts articles from professional academics, researchers, experts, practitioners and PhD students.

Responsibility for the accuracy of bibliographic citations, quotations, data, facts, private names, enterprises, organizations, institutions and government bodies titles, geographical locations etc. lies entirely with authors. All the articles are published in author's edition. Authors must accept full responsibility for the factual accuracy of the data presented and should obtain any authorization necessary for publication. The editorial board and the Centre for European Reforms Studies do not always share the views and thoughts expressed in the articles.

The editorial board reserves the right to refuse any material for publication and advises that authors should retain copies of submitted manuscripts and correspondence as material cannot be returned. Final decision about acceptance or rejection rests with the editor-in-chief and editorial board. By submitting an article for publication author declares that the submitted work is original and not being considered elsewhere for publication and has not been published before.

Recommended for publication by the Centre for European Reforms Studies (protocol of the general meeting No. 12 28.12.2021)

Table of contents

Agapova K.V. Some Criminal Law Issues of Group Hooliganism Committed by Youth Groups	2
Baltaji P., Matvieieva L. Modernizing Higher Education: a Challenge of Time or an Objective Necessity	8
Chyzyhkov O. Official of Local Government Bodies Official Authorized to Perform Notarial Actions as a Subject of Criminal Offense	12
Haran O.V. Some Issues of Transformation of Administrative Responsibility in the Field of Urban Planning in Modern Conditions	17
Kononenko Yu.S. Foreign experience of bringing to criminal responsibility for high treason	22
Kovalchuk A.S. On The Situation And Certain Issues Of Approximating The Legislation Of Ukraine On Payment Systems To The European Union Legislation	25
Muradian H. Institute of "Testing": the Exrerience of Some Foreign Countries	32
Pavlenko L.M. Retrospective Analysis of the Doctrine of Law on Criminal Liability for Illicit Trafficking in Weapons, Ammunition, Explosives in Ukraine	38
Pogrebna K.F. On Some Historical and Legal Aspects of the Study of the Content of Public Control in the Field of Execution of Punishments in Ukraine	45
Shynkar T.I. Information and Legal Mechanisms Restriction of Citizens' Rights to Information in the Interest of National Security	49
Zaiets O.M. Internet of Things During the Pre-trial Investigation of Criminal Offenses	53
Gdanov I.R. Subjects of National Security in Ukraine	58
Movchan R.V. The Subject of Illegal Handling of Weapons, Ammunition, Explosives and Explosive Devices and its "Trace Pattern"	66
Vaskivskiy A.O. Subject and Tracing Pattern of Cargo Theft on Rail Transport in Ukraine	73
Sieriebriak S.V. Economic and Legal Retroanalysis Creation of Priority Development Areas in Ukraine in the Context of the Special Management Regime	79
Zhovtan Y.V. The Problem of Determining the Terms of Acquaintance with the Materials of the Pre-trial Investigation by the Parties of the Criminal Proceedings in Accordance with Article 290 of the CPC	86

THE PROBLEM OF DETERMINING THE TERMS OF ACQUAINTANCE WITH THE MATERIALS OF THE PRE-TRIAL INVESTIGATION BY THE PARTIES OF THE CRIMINAL PROCEEDINGS IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 290 OF THE CPC

Zhovtan Y.V.

Lawyer, postgraduate student of the department of criminal procedure
Odesa State University of Internal Affairs, Odesa, Ukraine
email: krim.process.oduvs@ukr.net

Abstract. The article analyzes the problems of determining the period of time that is not included in the pre-trial investigation in connection with the completion of the pre-trial investigation and the opening of the proceedings for review in the manner prescribed by Art. 290 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. It is noted that the law does not specify the time from which the terms of acquaintance with the materials of the proceedings are not included in the general terms of pre-trial investigation, which significantly complicates the law enforcement process.

Analyzing the legal position of the Supreme Court, it is stated that the legal position of the Court is that the pre-trial investigation does not include the entire period from the moment of sending or direct service of such notice to the defense party on completion of the pre-trial investigation. However, the fact that the pre-trial investigation has been completed must be duly confirmed, as must the fact that this information was communicated to the defense. The absence in the materials of the criminal proceedings of confirmation by the defense of the notification of the completion of the pre-trial investigation leads to a violation of the terms of the pre-trial investigation and as a consequence of the closure of the criminal proceedings.

Considering the issue of determining the period of time that is not included in the pre-trial investigation in connection with the completion of the pre-trial investigation in accordance with Article 290 of the CPC of Ukraine, attention is drawn to the changes made to Part 5 of Art. 219 of the CPC of Ukraine, according to which the day of notification to the suspect, his defense counsel, legal representative and defense counsel of the person subject to coercive measures of medical or educational nature, on completion of pre-trial investigation and access included in the materials of the pre-trial investigation within the time limits provided for in Article 219 of the CPC. It is concluded that the period of acquaintance with the materials of the pre-trial investigation by the parties to the criminal proceedings in accordance with Article 290 of the CPC of Ukraine begins the day after notifying the defense of the completion of the pre-trial investigation and providing access to the materials of the pre-trial investigation. The fact of informing about the completion of the pre-trial investigation, as well as the fact of acquaintance of the defense with the materials of the pre-trial investigation must be duly confirmed.

Keywords: parties to criminal proceedings, pre-trial investigation, acquaintance with materials of pre-trial investigation, term for acquaintance.

Постановка проблеми та її актуальність. На забезпечення права особи на справедливий суд, у розумінні ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, впливає положення щодо надання доступу сторонам до матеріалів кримінального провадження, оскільки це є необхідною гарантією належної підготовки особи до відстоювання своєї позиції в судовому розгляді. Крім того, повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну та запровадження воєнного стану має суттєвий вплив на всі сфери нашого життя, у тому числі й здійснення кримінального провадження. Але навіть в умовах воєнного стану, як передбачає Конституція України, правоохоронні органи повинні виконувати покладені на них функції щодо забезпечення виконання покладених на них завдань. Зокрема, ст. 7 КПК України, яка стосується загальних засад кримінального провадження, була доповнена ч. 3, в якій передбачено: зміст та форма кримінального провадження в умовах воєнного стану повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, зазначеним у ч. 1 ст. 7 КПК України, з урахуванням особливостей здійснення кримінального провадження, визначених у розд. IX-1 КПК України.

Загальний порядок процедури ознайомлення сторін кримінального провадження з матеріалами досудового розслідування після його завершення закріплено у ст. 290 КПК України. Водночас, вивчення правозастосовної практики дає підстави констатувати наявність значної кількості неоднакового застосування законодавчих вимог, закріплених у ст. 290 КПК, у тому числі і щодо недотримання припису відкриття матеріалів стороні захисту, які є у розпорядженні слідчого, прокурора. Стаття 290 КПК України має назву «відкриття матеріалів іншій стороні». Процедура відкриття матеріалів складається з трьох

частин: повідомлення про надання доступу до матеріалів; ознайомлення з матеріалами – надання доступу до матеріалів та можливості скопіювати та відобразити відповідним чином будь-які речові докази або їх частини, документи або копії з них тощо; письмове підтвердження факту надання доступу до матеріалів із зазначенням найменування таких матеріалів [1, с.37].

Законодавець, розуміючи важливість забезпечення дотримання строків досудового розслідування сторонами кримінального провадження під час ознайомлення з матеріалами досудового розслідування, вніс зміни до ч. 5 ст. 219 КПК України, де передбачив, що строк ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження в порядку, передбаченому статтею 290 КПК України, не включається у строки, передбачені статтею 219 КПК України, крім дня повідомлення підозрюваному, його захиснику, законному представнику та захиснику особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування. Водночас, проблемним і недостатньо врегульованим в сформованій практиці є питання щодо порядку визначення періоду ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження, встановлення моменту його початку та закінчення, й, відповідно, невизначеним є питання коли не обраховуються строки досудового розслідування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти стосовно відкриття матеріалів іншій стороні були предметом наукових розвідок Ю.П. Аленіна, С.В. Андрусенка, Н.Л. Боржецької, В.В. Вапнярчука, І.В. Гловюк, О.В. Дроздової, О.М. Дроздова, Я.П. Зейкана, Н.С. Карпова, С.О. Ковальчука, Д.Є. Крикливця, І.О. Крицької, О.В. Малахової, Т.Ю. Марченко, В.В. Павловського, А.В. Панової, М.І. Пашковського, Д.В. Пономаренка, Г.К. Тетерятник, О.О. Торбаса, М.С. Туркота, С.Б. Фоміна, С.О. Шульгіна та ін., проте попри велику кількість досліджень, проблематика забезпечення законності під час відкриття матеріалів досудового розслідування іншій стороні у порядку ст. 290 КПК України викликає чимало запитань, зокрема наразі серед науковців та практичних працівників не сформовано однотайної позиції щодо розуміння порядку відкриття матеріалів досудового розслідування та встановлення моменту початку і закінчення ознайомлення з матеріалами досудового розслідування відповідно до ст. 290 КПК України. Зважаючи на це, метою статті є наукове осмислення нормативних положень вітчизняного законодавства, а також правових позицій національних судів стосовно порядку та строків здійснення відкриття матеріалів досудового розслідування стороні захисту у порядку ст. 290 КПК України, що надасть можливість виявити проблеми, пов'язані із забезпеченням законності проведення цієї процесуальної дії, та на підставі проведеного дослідження сформулювати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації.

Виклад основного матеріалу. Положеннями ст. 219 КПК України визначено, що строк досудового розслідування обчислюється з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення у ЄРДР до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 219 КПК України); з дня повідомлення особі про підозру досудове розслідування повинно бути закінчене протягом двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину (п. 4 ч. 3 ст. 219 КПК України).

Відповідно до ч. 5 ст. 219 КПК України, строк ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження в порядку, передбаченому статтею 290 цього Кодексу, не включається у строки досудового розслідування. В березні 2017 року Законом України № 1950-VIII від 16.03.2017 р. [2] внесено зміни до ч. 5 ст. 219 КПК України, де передбачалось, що строк ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження в порядку, передбаченому статтею 290 цього Кодексу, не включається у строки, передбачені цією статтею. Проте такі зміни не надали відповідь на питання коли саме починається та закінчується ознайомлення з матеріалами й, відповідно, коли не обраховуються строки досудового розслідування. Законом України № 2201-IX [3] внесено зміни до ч. 5 ст. 219 КПК України, де передбачено, що строк ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження в порядку, передбаченому ст. 290 КПК України, не включається у строки, передбачені статтею 219, крім дня повідомлення підозрюваному, його захиснику, законному представнику та захиснику особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування. Така зміна мала б спростити порядок застосування відповідного правового положення, однак тепер виникає інше питання: чи необхідно ототожнювати день повідомлення про завершення досудового розслідування та день надання доступу до матеріалів досудового розслідування. Адже, наприклад, якщо відповідне повідомлення здійснюється засобами поштового зв'язку, то день надання доступу може не співпадати з днем повідомлення. Відтак

натепер залишається не зрозумілим, коли саме починається та закінчується ознайомлення з матеріалами й, відповідно, коли не обраховуються строки досудового розслідування.

Розглядаючи питання строків у кримінальному провадженні, варто звернути увагу на позицію ЄСПЛ. Велика палата ЄСПЛ у п. 68 рішення у справі Карт проти Туреччини (Kart v. Turkey, заява №8917/05) зазначила, що право на розгляд справи протягом розумного строку базується на необхідності гарантувати, що обвинуваченим доведеться залишатись занадто довго у стані невизначеності щодо результатів кримінальних звинувачень проти них [4]. Так само ЄСПЛ у п. 18 рішення в справі Вемхофф проти Німеччини (Wemhoff v. Germany, заява №2122/64) вказував, що чітка мета відповідного положення п. 1 ст. 6 Конвенції у кримінальних справах полягає у забезпеченні того, щоби обвинувачені особи не перебували занадто довго під обвинуваченням та обвинувачення було визначене [5]. Відповідно, виконання приписів статті 219 КПК України в частині направлення обвинувального акта у строки досудового розслідування є передумовою набуття підозрюваним у вчиненні злочинів, які не є тяжкими чи особливо тяжкими проти життя та здоров'я особи, процесуального статусу обвинуваченого. Направлення прокурором обвинувального акта після закінчення досудового розслідування до суду поза межами строків досудового розслідування у кримінальних провадженнях щодо злочинів, які не є тяжкими чи особливо тяжкими проти життя та здоров'я, виключає набуття особою процесуального статусу обвинуваченого (підсудного), а, отже, унеможливорює розгляд в суді кримінального провадження по суті та тягне за собою закриття кримінального провадження на підставі п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК [6].

На доктринальному рівні на вирішення проблеми щодо визначення строків зупинення досудового розслідування у зв'язку з ознайомленням з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження існують різні погляди. Так, М.С. Кряковцев вважає, що саме з виникнення можливості в сторони захисту ознайомлення з матеріалами досудового розслідування та по день, коли всі учасники підтвердили факт ознайомлення з матеріалами, строки не враховуються в загальний строк досудового розслідування». Автор обґрунтовує таку позицію тим, що стадія завершення досудового розслідування розпочинається з моменту прийняття відповідного рішення прокурором або слідчим за його дорученням. [7].

Аналізуючи положення ст. 290 КПК України І.В.Гловюк, Д.В. Пономаренко приходять до висновку, що ознайомлення як таке починається з моменту фактичної реалізації права на доступ до матеріалів, а не з моменту скерування сторони, потерпілому, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, цивільному позивачу, його представник та законний представнику, цивільному відповідачу, його представнику повідомлення про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування або отримання нею такого повідомлення (як вважає сторона обвинувачення) [8]. Вказану позицію підтримує О.О. Торбас, зазначаючи, що, по-перше, в ч. 5 ст. 219 КПК України йдеться саме про ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, а момент початку ознайомлення з матеріалами й момент завершення досудового розслідування не обов'язково повинен збігатися. По-друге, ототожнення завершення досудового розслідування та ознайомлення з матеріалами досудового розслідування надасть можливість сторонам кримінального провадження зловживати своїми правами в частині повідомлення іншій стороні про відкриття матеріалів [9, с.87].

З'ясовуючи питання щодо чіткого визначення моментів фактичних зупинення та відновлення перебігу строків досудового розслідування у зв'язку із початком і закінченням ознайомлення з матеріалами. О. Дроздов, О. Дроздова, С. Шульгін приходять до висновку, що початок перебігу строку ознайомлення з матеріалами має починатися з дня фактичного отримання доступу до них стороною захисту, про що остання письмово підтверджує протилежній стороні цей факт. Відповідно, днем зупинення перебігу строків досудового розслідування на підставі ст.290 КПК України має бути день фактичного отримання стороною захисту доступу до матеріалів [10].

Верховний Суд має інший погляд до вирішення цього питання. Так, правова позиція Верховного суду полягає у тому, що у строк досудового розслідування не включається весь період часу з моменту направлення або безпосереднього вручення такого повідомлення стороні захисту про завершення досудового розслідування до моменту закінчення ознайомлення цієї сторони з матеріалами досудового розслідування. Проте факт завершення досудового розслідування має бути належно підтверджений, як і факт повідомлення цієї інформації стороні захисту. Тобто у строк досудового розслідування не включається весь період часу з моменту направлення або безпосереднього вручення такого повідомлення стороні захисту про завершення досудового розслідування до моменту закінчення ознайомлення цієї сторони з матеріалами досудового розслідування

Так, у постанові від 17 лютого 2021 р. у справі № 344/6630/17, Верховний Суд встановив, що сторона обвинувачення повідомила сторону захисту про відкриття матеріалів досудового розслідування 03.11.2020, направивши відповідні повідомлення рекомендованими поштовими направленнями, що підтверджується матеріалами кримінального провадження. Сторона захисту ознайомила з матеріалами

досудового розслідування 09.11.2020. Період з моменту повідомлення сторони захисту про завершення досудового розслідування у порядку, визначеному ст. 290 КПК, та відкриття матеріалів провадження для ознайомлення у строки досудового розслідування не включається. Факт завершення досудового розслідування має бути належно підтверджений, як і факт повідомлення цієї інформації стороні захисту [11]. При цьому формальна наявність у матеріалах кримінального провадження запиту прокурора, прийнятого в порядку ч. 6 ст. 290 КПК України, не зумовлює зупинення перебігу строку досудового розслідування у разі відсутності доказів його направлення чи вручення стороні захисту [12]. Тобто у строк досудового розслідування не включається весь період часу з моменту направлення або безпосереднього вручення такого повідомлення стороні захисту про завершення досудового розслідування до моменту закінчення ознайомлення цієї сторони з матеріалами досудового розслідування [11]. Аналогічні правові позиції про темпоральний відлік строків досудового розслідування висловлено у постановках колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у складі ВС (постанова від 15.09.2021 р. у справі №711/3111/19, провадження №51-2890км19 [13], постанова від 07 грудня 2021 р., у справі №946/1753/20, провадження № 51-3003км21 [14], постанова ККС ВС від 28.09.2021 р. у справі № 758/12538/20 (провадження № 51-3811км21 [15]).

Отже, як убачається з вказаних постанов Верховного Суду, останній орієнтує суди, що факт завершення досудового розслідування має бути належно підтверджений, як і факт повідомлення цієї інформації стороні захисту. Відсутність у матеріалах кримінального провадження підтвердження отримання нею повідомлення про завершення досудового розслідування призводить до порушення строків досудового розслідування і як наслідок закриття кримінального провадження. Так, посилаючись на вказане рішення Верховного Суду України від 26 березня 2019 р. Солом'янський районний суд міста Києва, закриваючи кримінальне провадження на підставі п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України, а саме у зв'язку з тим, що після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування, визначений статтею 219 КПК України зазначив, що матеріали кримінального провадження, які були відкриті стороні захисту, не містять будь-яких доказів на підтвердження належного вручення або направлення поштою або будь-яким іншим чином повідомлень про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування. При цьому, суд відкидає доводи прокурора про те, що слідчий здійснив виклик сторони захисту телефонограмою, оскільки матеріали справи доказів такого не містять, й прокурором у судовому засіданні не надано [16].

Таким чином, для правильного визначення періоду часу, з якого починається зупинення досудового розслідування на підставі ч.5 ст. 219 КПК необхідним є документальне підтвердження того, що особа повідомлена про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування. При цьому, відповідно до змін внесених до ч.5 ст. 219 КПК, день повідомлення підозрюваному, його захиснику, законному представнику та захиснику особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування включається у строки, передбачені статтею 219 КПК України.

Слід зауважити, що КПК не визначає конкретної форми процесуального документа, яким би підтверджувався факт надання доступу та ознайомлення з матеріалами провадження. КПК лише встановлює (ч. 9 ст. 290 КПК України), що цей факт повинен бути письмово підтверджений самим учасником кримінального провадження, якому надано доступ. Таку позицію висловив у своєму рішенні Верховний Суд України від 26 березня 2019 року та вказав, що такі письмові документи повинні додаватися до матеріалів кримінального провадження як підтвердження того, що кожна із сторін виконала свої обов'язки і не порушила прав учасників кримінального провадження (зокрема, права вимагати відкриття матеріалів провадження та права на ознайомлення з цими матеріалами)» [17] Таке тлумачення цілком корелюється із наведеним законодавцем положенням ч. 9 ст. 290 щодо самостійного визначення сторонами визначення форми такого підтвердження [18].

На погляд І. О. Крицької *de facto* існує два основних варіанта письмового підтвердження протилежній стороні факту надання доступу до матеріалів: 1) складання протоколу із додатком до нього у вигляді опису документів та речових доказів, які були відкриті; або 2) складання так званих графіків ознайомлення, в яких зазначається з якими томами чи аркушами тому особи ознайомилися за певний період, найчастіше день. Однак на думку автоки більш «стратегічно правильним» є саме складання стороною обвинувачення протоколу надання доступу до матеріалів із додатком до нього у вигляді опису наданих матеріалів, оскільки в такому разі навряд чи існуватиме ризик того, що слідчий не зазначить ті речові докази, які зберігалися не серед аркушів матеріалів кримінального провадження, а в інших місцях. Але з урахуванням ч. 1 ст. 104 КПК для забезпечення правової визначеності доцільним є внесення відповідних законодавчих коректив [19, с.207].

Вважаємо, що форма такого підтвердження стороною обвинувачення повинна мати форму протоколу та відповідати вимогам, які містяться у ст. 103 і 104 КПК України. Форму підтвердження сторона захисту обирає ту, яку вважає доречною. Проте, у такому документі обов'язково має міститися інформація про осіб, які ознайомились з матеріалами досудового розслідування, зазначення найменування таких матеріалів та факт надання їм доступу до матеріалів.

Висновки. Таким чином, аналізуючи зміст чинного кримінального процесуального законодавства України та практику його застосування у контексті забезпечення права на доступ до матеріалів досудового розслідування, варто констатувати певні недоліки як на правотворчому, так і правозастосовному рівнях щодо визначення періоду часу, який не включається у строки досудового розслідування у зв'язку з завершенням досудового розслідування та відкриттям матеріалів провадження для ознайомлення у порядку, визначеному ст. 290 КПК України. З аналізу судової практики можна виокремити наступні висновки, зокрема: для правильного визначення періоду часу, з якого починається зупинення досудового розслідування на підставі ч.5 ст. 219 КПК необхідним є документальне підтвердження факту завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування, а також факту повідомлення цієї інформації стороні захисту. При цьому, відповідно до змін внесених до ч.5 ст. 219 КПК України, день повідомлення підозрюваному, його захиснику, законному представнику та захиснику особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування включається у строки, передбачені статтею 219 КПК України. Тобто строк ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження в порядку, передбаченому статтею 290 КПК України починає відліковуватись на наступний день після повідомлення стороні захисту про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування й закінчується ознайомленням цієї сторони з матеріалами досудового розслідування. Факт повідомлення інформації про завершення досудового розслідування, як і факт ознайомлення стороною захисту з матеріалами досудового розслідування має бути належно підтверджений.

References:

1. Pashkovskiy M.I., Hloviuk I.V. (2019) *Strok oznaiomlennia z materialamy dosudovoho rozsliduvannia storonamy kryminalnoho provadzhennia ta strok dosudovoho rozsliduvannia: problemy koreliatsii* [The term of familiarization with the materials of the pre-trial investigation by the parties to the criminal proceedings and the term of the pre-trial investigation: problems of correlation]. *Aktualni problemy kryminalnoho prava, protsesu, kryminalistyky ta operatyvno-rozshukovoi diialnosti : tezy III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, m. Khmelnytskyi, 1 bereznia 2019 r.* [Actual problems of criminal law, process, criminology and investigative activity: theses of the 3rd All-Ukrainian Scientific and Practical Conference, Khmelnytskyi, March 1, 2019]. Khmelnytskyi : Vyd-vo NADPSU, 2019. P. 33-38. (In Ukrainian)
2. *Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo udoskonalennia mekhanizmiv zabezpechennia zavdan kryminalnoho provadzhennia: Zakon Ukraini vid 16.03.2017 r. № 1950-VIII* [On the introduction of amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the improvement of mechanisms for ensuring the tasks of criminal proceedings: Law of Ukraine dated 03/16/2017 No. 1950-VIII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1950-19#n9> (In Ukrainian)
3. *Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo udoskonalennia poriadku zdiisnennia kryminalnoho provadzhennia v umovakh voiennoho stanu: Zakon Ukraini* [On amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the improvement of the procedure for carrying out criminal proceedings under martial law: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#n29> (In Ukrainian)
4. Case of «Kart v. Turkey» (Application no. 8917/05) : Judgment European Court of Human Rights Strasbourg, 3 December 2009. HUDOC. European Court of Human Rights. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-96007> (In English)
5. *Sprava «Vemkhoff proty Nimechchyny (Wemhoff v. Germany) (Application no 2122/64)» : rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 27 cherv. 1968 r. Yevropeyskyi sud z prav liudyny* [Case "Wemhoff v. Germany (Application no. 2122/64)": decision of the European Court of Human Rights dated June 27. 1968. European Court of Human Rights]. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-57595%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-57595%22]}) (In Ukrainian)
6. *Postanova KKS VS vid 15.09.2021 roku po spravi № 711/3111/19; provadzhennia № 51-2890km19* [Resolution of the CCS of the Supreme Court dated September 15, 2021 in case No. 711/3111/19; proceedings No. 51-2890km19]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99687323>. (In Ukrainian)

7. Kriakovtsev M.S. (2021) *Zupynennia strokiv na stadii zavershennia dosudovoho rozsliduvannia. Pravovyi Alians: vebsait. 20.05.2021* [Suspension of time limits at the stage of completion of the pre-trial investigation. Legal Alliance: website. 05/20/2021]. URL: <https://www.legalalliance.com.ua/publikacii/zupinennastrokiv-na-stadii-zaversenna-dosudovogo-rozsliduvanna/>. (In Ukrainian)

8. Hloviuk I.V., Ponomarenko D.V. (2020) *KPK Ukrainy ta asymetrychnist mozhlyvostei storin: pohliad storony zakhystu. Komitet zakhystu prav advokativ ta harantii advokatskoi diialnosti NAAU. Avtory: chleny Komitetu zakhystu prav advokativ ta harantii advokatskoi diialnosti pry NAAU* [CPC of Ukraine and the asymmetry of the parties' capabilities: the view of the defense side. The Committee for the Protection of Lawyers' Rights and Guarantees of Advocacy Activity of NAAU]. URL: <https://barristers.org.ua/2020/08/20/kpk-ukrayiny-ta-asymetrychnist-mozhlyvostej-storin-poglyad-storony-zahystu/> (In Ukrainian)

9. Torbas O.O (2021) *Problematyka vstanovlennia momentu oznaiomlennia z materialamy dosudovoho rozsliduvannia vidpovidno do st. 290 KPK Ukrainy* [The problem of establishing the moment of familiarization with the materials of the pre-trial investigation in accordance with Art. 290 of the CPC of Ukraine]. *Pravovi novely* [Legal novels]. № 15. 2021. P. 86-93 http://legalnovels.in.ua/journal/15_2021/13.pdf (In Ukrainian)

10. Drozdov Oleksandr, Drozdova Olena, Shulhin Serhii (2021) *Yak chas na oznaiomlennia z materialamy vplyvaie na zavershennia dosudovoho rozsliduvannia ta inshi dotychni pytannia. Zakon i Biznes. 26.06-09.07.2021* [How does the time to get acquainted with the materials affect the completion of the pre-trial investigation and other related issues. Law and Business. 26.06-09.07.2021]. URL: <https://unba.org.ua/publications/6727-yak-chas-na-oznajomlennia-z-materialami-vplyvae-na-zavershennia-dosudovogo-rozsliduvannia-ta-inshi-dotychni-pitannia.html> (In Ukrainian)

11. *Postanova KKS VS vid 17 liutoho 2021 r. u spravi № 344/6630/17. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen* [Resolution of the Supreme Court of Appeals of Ukraine dated February 17, 2021 in case No. 344/6630/17. Unified state register of court decisions]. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/95067240>. (In Ukrainian)

12. *Postanova KKS VS vid 21 veresnia 2021 roku u spravi № 756/6018/20, provadzhennia №51-3832km21* [Resolution of the Supreme Court of Appeals of Ukraine dated September 21, 2021 in case No. 756/6018/20, proceeding No. 51-3832km21]. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=99861315&red=100003348f0b4e2b94cf1a7dc7b7f9c238ffeb&d=5>. (In Ukrainian)

13. *Postanova KKS VS vid 15 veresnia 2021 r. u spravi No711/3111/19, provadzhennia No51-2890km19* [Resolution of the CCS of the Supreme Court of September 15, 2021 in case No. 711/3111/19, proceeding No. 51-2890km19]. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/9968732>. (In Ukrainian)

14. *Postanova KKS VS vid 07 hrudnia 2021 roku, u spravi №946/1753/20, provadzhennia № 51-3003km21* [Resolution of the CCS of the Supreme Court of December 7, 2021, in case No. 946/1753/20, proceeding No. 51-3003km21]. URL: https://zakon.cc/court/document/read/101829930_eb19733a. (In Ukrainian)

15. *Postanova KKS VS vid 28 veresnia 2021 r. u spravi No 758/12538/20 (provadzhennia No 51-3811km21* [Resolution of the Supreme Court of Justice of the Supreme Court dated September 28, 2021 in case No. 758/12538/20 (proceeding No. 51-3811km21)]. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=100063288&red=100003a3d8a7300b78329c86d2ad3126feecb0&d=5>. (In Ukrainian)

16. *Ukhvala Solomianskoho raionnoho sud umista Kyieva vid 16.02.2021 r. Sprava №760/2257/21 1-kp/760/1904/21* [Decision of the Solomyanskyi District Court of the Kyiv Region dated February 16, 2022. Case No. 760/2257/21 1-kp/760/1904/21]. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/103389793/>. (In Ukrainian)

17. *Postanova KKS VS vid 26 bereznia 2019 roku, sprava № 752/3929/15-k* [Resolution of the KKS of the Supreme Court of March 26, 2019, case No. 752/3929/15-k]. URL: https://protocol.ua/ru/postanova_kks_vp_vid_26_03_2019_roku_u_spravi_752_3929_15_k/. (In Ukrainian)

18. *Pravo UA* [Law UA]. URL: <https://pravo.ua/iak-zdiisniuietsia-pidtverdzhennia-vidkryttia-materialiv-dosudovoho-rozsliduvannia/> (In Ukrainian)

19. Krytska I. O. (2019) *Zabezpechennia zakonnosti pid chas vidkryttia inshii storoni rechovykh dokaziv u poriadku statti 290 Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy* [Ensuring legality during the disclosure of physical evidence to the other party in accordance with Article 290 of the Criminal Procedure Code of Ukraine]. *Problemy zakonnosti* [Problems of legality]. 2019. Vyp. 146. P. 204-215. (In Ukrainian)

Проблема определения сроков ознакомления с материалами досудебного расследования сторонами уголовного производства

Жовтан Юрий Валерьевич, email: krim.process.oduvs@ukr.net
адвокат, аспирант кафедры уголовного процесса
Одесского государственного университета внутренних дел, г. Одесса, Украина

Аннотация. В статье анализируются проблемы определения периода времени, не включаемого в сроки досудебного расследования в связи с завершением досудебного расследования и открытием материалов производства для ознакомления в порядке, определенном ст. 290 УПК Украины. Указано, что законодателем не определен момент отсчета времени, с которого сроки ознакомления с материалами досудебного расследования не включаются в общие сроки досудебного расследования, что значительно усложняет процесс правоприменения. Анализируя правовую позицию Верховного Суда, констатируется, что правовая позиция Суда состоит в том, что в срок досудебного расследования не включается весь период времени с момента направления или непосредственного вручения уведомления стороне защиты о завершении досудебного расследования до момента окончания ознакомления этой стороны с материалами досудебного расследования. Однако факт завершения досудебного расследования должен быть подтвержден, как и факт сообщения этой информации стороне защиты. Отсутствие в материалах уголовного производства подтверждения получения стороной защиты уведомления о завершении досудебного расследования приводит к нарушению сроков досудебного расследования и как следствие закрытия уголовного производства.

Рассматривая вопрос определения периода времени, который не включается в сроки досудебного расследования в связи с завершением досудебного расследования в порядке ст.290 УПК Украины, обращается внимание на изменения, внесенные в ч. 5 ст. 219 УПК Украины, согласно которым день сообщения подозреваемому, его защитнику, законному представителю и защитнику лица, в отношении которого предусматривается применение принудительных мер медицинского или воспитательного характера, о завершении досудебного расследования и предоставлении доступа в материалы досудебного расследования включается в сроки, предусмотренные статьей 219 УПК Украины. Срок ознакомления с материалами досудебного расследования сторонами уголовного производства в порядке, предусмотренном статьей 290 УПК Украины, начинает отсчитываться на следующий день после сообщения стороне защиты о завершении досудебного расследования и предоставления доступа к материалам досудебного расследования и заканчивается ознакомлением этой стороны с материалами. Факт уведомления информации о завершении досудебного расследования, как и факт ознакомления стороной защиты с материалами досудебного расследования, должен быть подтвержден.

Ключевые слова: стороны уголовного производства, досудебное расследование, ознакомление с материалами досудебного расследования, срок ознакомления.